

Tényleg törpe?

Dr. Navracsics Tibor

Egyre élesedő szópárbaj övezi az Európai Unió globális szerepvállalásának megítélését, sajátos színezetet adva ezzel az Európai Unió jövőjéről szóló vitának. Az egyik tábor szerint az európai integrációnak továbbra is eddigi sikerágazatára, a gazdasági együttműködésre kellene összpontosítania, és a külpolitikai szerepvállalást a tagállamoknak kell meghagyni. Mások szerint az Európai Unió olyan értékközösség, amelynek utat és példát kell mutatnia a világ országai számára, így az eddigieknél szorosabb együttműködésre van szükség a külügyek területén. Kompromisszum egyelőre nem rajzolódik ki, így a konfliktus vélhetően velünk marad még egy jó darabig.

Noha a 2019. december elsején hivatalba lépett, Ursula von der Leyen által vezetett Európai Bizottság a geopolitikai jelzőt választotta saját megnevezésül, a hivatalba lépés óta eltelt idő egyre több bizonyítékát szolgáltatja a mondás megalapozottságának, miszerint az Európai Unió gazdasági óriás és diplomáciai törpe.

A külpolitikai benuátlással kapcsolatos csalódottság már olyan szintre jutott, hogy többen hangosan sürgetik a külügyekben a minősített többségi döntéshozatalra való áttérést. Legutóbb Heiko Maas, német szövetségi külügyminiszter [szorgalmazta](#), hogy az Európai Unió szabaduljon meg a konszenzusos döntéshozataltól, és így akadályozza meg, hogy egyes országok túszul ejtsék a közösséget. A kijelentést magára vette Magyarország miniszterelnöke és éles kritikával [vágott vissza](#), diplomáciai tehetetlenséggel vádolva az Európai Uniót.

Valóban, Magyarország az utóbbi időszakban elsősorban azzal váltotta ki a többi tagállam kritikáját, hogy sorozatban az Európai Unió több, nemzetközi ügyekben kiadott vagy kiadni szándékozott határozatát alakította át, vagy [vétózta meg](#). A minősített többséget bevezetni szándékozók úgy gondolják, hogy a konszenzusos döntéshozatallal szakítva egyúttal az Európai Unió külpolitikai szerepvállalását is egységesebbé és hatékonyabbá teszik.

Kétségtelen, minősített többséggel könnyebb egy döntést meghozni, mint egyhangúsággal. Ugyanakkor ma az Európai Unió hatékony globális szerepvállalásának nem az a legnagyobb akadálya, hogy a Tanács nem tud könnyen határozatot elfogadni egy-egy kényesebb nemzetközi ügyben. A nemzetközi közvélemény felé persze kínos lehet, ha nem jön létre a teljes összhang egy ügy megítélésében, és így az Európai Unió nem tudja jelezni a világnak, hogy egységes közösséget alkot.

Ugyanakkor a globális szerepvállalás szempontjából a nemzetközi ügyekben tett merőben protokolláris lépések helyett sokkal fontosabb lenne például az Európai Unió világgazdaságban elfoglalt részaránya hanyatlásának [megállítása](#), vagy éppen az olyan

külpolitikai fiaskók elkerülése, mint az Európai Unió külügyi főképviselőjének [moszkvai látogatása](#). Közös fellépéssel el lehetne kerülni azt is, hogy a balkáni bővítés elhúzódása miatt az Európai Unió [hitelességét veszítse](#) ebben a térségben, és a régió országait csalódottságukban kiszolgáltatassa más országok geopolitikai törekvéseinek. Mielőtt a teljes konszenzussal elfogadott határozatok paradicsomába eljutunk ugyancsak fontos lépés lenne legalább azt elérni, hogy az Európai Unió tagállamai ne [szolgáljanak ki](#) egy Európai Unión kívüli nagyhatalmat más európai uniós tagállamok elleni hírszerzési hadműveleteiben.

Nem a közös közlemények és a külügyekben hozott határozatok teszik ugyanis naggyá az Európai Uniót, hanem a tagállamok egymás iránti bizalma – ami súlyosan csorbulni látszik az elmúlt években –, és az Uniónak a világban elfoglalt gazdasági és biztonságpolitikai súlya. Ahogyan a fehéroroszországi eseményeket sem akadályozta meg egyetlen teljes konszenzussal hozott európai tanácsi [következtetés](#) sem, ugyanúgy nem szabott volna a kínai eseményeknek sem új irányt egyik határozat sem, amelyet végül Magyarország vétője miatt nem fogadtak el.

A határozatokkal szemben a közös védelmi és biztonságpolitika, a gyorsított európai iparfejlesztés, vagy éppen a határozott bővítési politika azonban olyan eredményeket hozhatna, amelyek az Európai Uniót a globális szintén is megbecsült és értékelt partnerré tehetnék. Amelyek, szakítva a jelenlegi folyamattal, nem a gazdasági óriást tennék törpévé, hanem a külpolitikai törpét óriássá.

2021.06.10.